

ΤΙΤΛΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: «Εκπαίδευση προσωπικού σε τεχνικές της Εφαρμοσμένης Ανάλυσης της Συμπεριφοράς (ΕΑΣ) και σε δεξιότητες θεραπευτικής σχέσης»

ΕΠΟΠΤΡΙΑ: Καθ. Αγγελική Γενά

Συν-επιβλέποντες: Πέτρος Γαλάνης και Εριφύλλη Τσιρέμπολου

Μεταπτυχιακή φοιτήτρια: Αικατερίνη Μπέρτου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εφαρμογή εμπειριστατωμένων παρεμβάσεων, αλλά και η στελέχωση της ειδικής αγωγής με εξειδικευμένο προσωπικό, συνιστούν καθοριστικής σημασίας παράγοντες για την επίτευξη βέλτιστων θεραπευτικών αποτελεσμάτων. Εκτός, όμως, από την εκπαίδευση των επαγγελματιών στις τεχνικές της Εφαρμοσμένης Ανάλυσης της Συμπεριφοράς (ΕΑΣ), το ερευνητικό ενδιαφέρον εντοπίζεται στη σύναψη της θεραπευτικής σχέσης του θεραπευτή με το παιδί και πώς η τελευταία θα μπορούσε να γίνει αντικείμενο εκπαίδευσης με στόχο την εξασφάλιση μέγιστων θεραπευτικών οφελών.

Στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας διεξήχθησαν 2 πειραματικές διερευνήσεις. Στο πλαίσιο της πρώτης διερεύνησης, η αρχάρια θεραπεύτρια, που μετείχε στην έρευνα, εκπαιδεύτηκε στην εφαρμογή βασικών τεχνικών της ΕΑΣ

Στο πρώτο σκέλος της έρευνας, η αρχάρια θεραπεύτρια εκπαιδεύτηκε στην εφαρμογή βασικών τεχνικών της ΕΑΣ, ενώ στο δεύτερο σκέλος εκπαιδεύτηκε στην υιοθέτηση δεξιοτήτων που συμβάλλουν στην ανάπτυξη της θεραπευτικής σχέσης. Απώτερος σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η βελτίωση σημαντικών μεταβλητών που σχετίζονταν με τη πρόοδο παιδιών προσχολικής ηλικίας με ΔΑΦ κατά τη θεραπευτική διαδικασία, μέσω μιας συστηματικής εκπαίδευσης των θεραπειών τους σε κρίσιμες θεραπευτικές δεξιότητες στις οποίες ωστόσο αυτές υπολείπονταν.

Η εκπαίδευση της θεραπεύτριας πραγματοποιήθηκε μέσω: (α) μιας συστηματικής εκπαίδευσης σε κρίσιμες θεραπευτικές δεξιότητες, η οποία περιελάμβανε παρουσίαση της διδακτικής τεχνικής από την εκπαιδευτρια, συνοπτικές γραπτές σημειώσεις και παιχνίδι ρόλων, (β) εποπτευόμενης εξάσκησης στα πλαίσια της οποίας δινόταν λεκτική καθοδήγηση και παρέχονταν πρότυπα προς μίμηση και έπαινος και (γ)

ανατροφοδότηση μέσω βίντεο (video feedback), λεκτική και γραπτή ανατροφοδότηση.

Τα δεδομένα της έρευνας έδειξαν ότι η παρέμβαση είχε ως αποτέλεσμα: (α) η θεραπεύτρια να μάθει να εφαρμόζει βασικές θεραπευτικές τεχνικές και διαδικασίες, όπως η προσέλευση της προσοχής του παιδιού με ΔΑΦ, η παροχή δυνατότητας στο παιδί για επιλογή επίκαιρων κάθε φορά ενισχυτών, η ορθή χρήση του κύκλου συστηματικής διδασκαλίας (discrete trial teaching), η συναφειακή χρήση ενισχυτικών επακόλουθων· (β) η θεραπεύτρια να αναπτύξει δεξιότητες που προάγουν τη θεραπευτική σχέση, όπως, η σωματική εγγύτητα στο παιδί, οι πρωτοβουλίες για αλληλεπίδραση, η κοινωνική ενίσχυση, η μίμηση, η λεκτική επανάληψη και επέκταση λεκτικών εκπομπών του παιδιού με ΔΑΦ και η λεκτική περιγραφή των ενεργειών του παιδιού με ΔΑΦ στο πλαίσιο δραστηριοτήτων παιχνιδιού, (γ) τα παιδιά με ΔΑΦ να βελτιώσουν την επικοινωνιακή συμμετοχή τους στη μαθησιακή διαδικασία, να ανταποκρίνονται ικανοποιητικά σε μεγαλύτερο εύρος διακριτικών ερεθισμάτων, να περιορίσουν τη συχνότητα αφενός μορφών συμπεριφοράς που αποσκοπούσαν στην αποφυγή/ διαφυγή από τη θεραπευτική συνεδρία και αφετέρου στερεοτυπικών αντιδράσεων. Συμπερασματικά, τόσο η εκπαίδευση της θεραπεύτριας στην εφαρμογή βασικών διδακτικών τεχνικών της ΕΑΣ, όσο και η εκπαίδευσή της σε δεξιότητες που προάγουν τη θεραπευτική σχέση, συντέλεσαν καθοριστικά στη βελτίωση της συμπεριφοράς και των επιδόσεων του μαθητή της με ΔΑΦ. Τα ευρήματα της παρούσας έρευνας καταδεικνύουν την αναγκαιότητα συστηματικής εκπαίδευσης θεραπευτών στην εφαρμογή συμπεριφορικών-αναλυτικών τεχνικών, προκειμένου για την βελτιστοποίηση του θεραπευτικού ζητούμενου.

Λέξεις-κλειδιά: Εκπαίδευση προσωπικού, Θεραπευτική σχέση, Εφαρμοσμένη Ανάλυση της Συμπεριφοράς, Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος